

572 / 2
1966

ՀԱՅԿԵՍՏԱՆԻ
ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՐԴԱՐԱՐԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՐԴԱՐԱՐԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ!

ՀԱՅԿԵՍՏԱՆԻ

1966 ԵՐԵՎԱՆԻ N 12

გ ა ე ვ ლ ა

ლეკი გივი ჩიჭინაძისა

მუსიკა მერი ლავიტაშვილისა

ჩირი, ვაშლი, ჩურჩხელია.
შოკოლადის ფილა,
მოგილოცავთ სუყველას.
ახალი წლის დილას!
მისამღერია:

დელასა, დელასა,
დელი ოდელისა.
ოქრთ გოგო-ბიჭებო,
დამიბერდით ტკბილად,
მოგილოცავთ სუყველას
ახალი წლის დილას!

სოქსოლი

ჩი - ჩი, ვაშ - ლი, ჩაჩ - ჩხე - ლა,
შო - ცო - ლა - დის ფი - ლა. შო - გი - ლოცავთ
სუ - ყვე - ლას ა - ხა - ლი წლის დი - ლას
დე - ლა - სა, დე - ლა - სა,
დე - ლი - თ - დე - ლი - ა - სა,
შო - გი - ლოცავთ სუ - ყვე - ლას
ა - ხა - ლი წლის დი - ლას.

ჭრლის ციკა

ლელა პალატიანი

ნახატები ზურაბ მემშარიანვილისა

ნათია ლამაზ სოფელში ცხოვრობს.

ჰოდა, სწორედ ამ სოფელში დიდი თოვლი და ახალი წელი ერთად მოვიდა.

განა მარტო თოვლია თეთრი. ნათიას პაპასაც თოვლივით თეთრი წვერი აქვს. ალბათ იმიტომაც არ შეეპაუა უამინდობას, ადგა და ტყეში წავიდა. ნათია ელოდა, ელოდა პაპას, მერე ბუხართან მიწვა და ტკბილად მიეძინა. მაგრამ მალე რაღაც ხმაურმა გამოაღვიძა. მიიხედ-მოიხედა, კუნკულ-კუთხე მოიარა, ვერაფერს მიაგნო. ისევ დაწოლას აპირებდა, რომ ვიღაცამ -ვაი დედაო- ამოიკვნესა. შეშინებული ნათია მიტრიალდა. კუთხეში პაპას ნაძვი მიედგა, თვითონ ტატზე იწვა და დევით ფშვინავდა.

— შენ ტირი?...—ნათიამ ფრხილად შეახო ხელი წიწვებზე ნაძვს.

ნაძვმა ტოტები შეარხია და ისევ ავლუქუნდა. ნათია დაიბნა, აღარ იცოდა, რა ექნა. ჯერ პაპასთან მივიდა, ოღნავ შეინჯღრია,

მაგრამ დაღლილმა პაპამ მხოლოდ გვერდი იცვალა. ნათია ისევ ნაძვს მიუბრუნდა, იცქირა—სცივო და ბუხართან მიიტანა.

— იჰ, ქარბუქში გამოზრდილს სითბო რად მინდა, მე ჩემი დედა მინდა, ტყეში მინდა!..—ტიროდა ნაძვი.

— დედასთან გინდა? შე საწყალო, ნუ ტირი, ახლავე წაგიყვან...

შეეცოდა გოგოს ხე და დატრიალდა. დიდდახეული თავშალი სწრაფად შემოიხვია, ნაძვი ევოში გაიტანა, პაპას გაკეთებულ თხილამურებზე შედგა და ტყის გზას დაადგა.

კაშკაშა მთვარის შუქზე თოვლი ბროლივით ციმციმებდა. ყინვამ ნათიას სახე აუწვა, თითები გაუთოშა და ქარმა ნაძვი ერთიორად დაამძიმა.

მაგრამ სიკეთე ვის დაჰკარგვია ქვეყნად?

ყინვამ სუსხი უბეში შეინახა, ქარმა ფრთები დაიმოკლა, თოვლმა ზურგი გიმიგრა. სად იყო და სად არა, ნათიას ბაჭია წამოუხტა და წინ დაუცუცქდა.

ცხრი

— ნათიავ, მომეყ, ნურაფრისა გეშინია,—
უთხრა და სკუპ-სკუპით წინ გაუძღვა.

ახლა ბუნაგიდან დათუნია დრუნჩა გამო-
გორდა, ნათიას თავი დაბლა დაუკრა და,—
ნაძვის ხეს წაგიღებო—უთხრა.

მელაც გამობრძანდა სორიდან, ჯერ
ხეებს ამოფარებული ქურდულად უთვალ-
თვალეზდა მგზავრებს, მერე გათამამდა და
ისიც უკან გაჰყვა.

თოვლით დაბარდნილ ტოტებსა და ბუჩ-
ქებში მიიკვლევა ნათია გზას, წინ მეგობ-
რები მიუძღოდნენ. უეცრად რალაც ხმაური
განსმა, ნათია შეჩერდა და უური მიუგდო.

— ამ შულამისას, ჩვენს სამფლობელოში
ვინ შემობედა!.. — გაჰკოლა კოტი.

— ჩემი არ გეშინიათ?! — დმუოდა მგე-
ლი.

ტყის ხმაურმა ისე შეაშინა ნათია, აღარ
იცოდა, საით წასულიყო, მაგრამ აქაც ბა-
ქიამ უშველა.

— ჩვენი მოკეთება, ნათლიებო! — გასძახა
ტყეს და თან ნათიას ანიშნა—მომეყო.

შუა ტყეში დედა ნაძვი იღვა, ტოტებს კენ-
წეროზე იცემდა და მოთქვამდა: უეცრად შე-
ჩერდა და ნათიას დააცქერდა. ჯერ გგონა.
მეჩვენებო, მაგრამ პატარა ნაძვი თვითონ
დაეხმარა დედას:

— დედი! მე ვარ, ვერ მიცანი?! — შესძა-
ხა ნაძვმა და ნათიას შეეხვეწა, — დედასთან
მიმიყვანეო.

ნათიამ ხე დედასთან მიიყვანა. დედა-შვი-
ლი ერთმანეთს გადაეხვივნენ. გახარებული
ნათია ხან დედას შეჰყურებდა და ხან
შვილს.

— დათუნი, აბა, ერთი მომეშველე, ფეხ-
ზე დავაყენოთ პატარა ნაძვი. — უთხრა ნა-
თიამ დრუნჩას.

— მოიცა, ნათიავ, კოტს წამალი ვთხო-
ვოთ, თორემ ისე კრილობა არ მოუშუშ-
დება ხეს.

— მოვდივარ, მოვდივარ! — ჩანთა მოი-
მარჯვა ტოტმა და პირდაპირ ხის ძირას
დაეშვა.

დრუნჩამ მალამოს გასაკეთებლად თაფ-
ლი გეჯიოთ მოიტანა, კოდალამ ხის დახვეუ-

ლი ქერქი გადმოაფრინა, ზღარბმა ნემსი მოიმარჯვა და საქმეს შეუდგნენ.

დრუნჩამ ნაძვი გულზე მიიკრა, კოტმა და ნათიამ ჭრილობაზე მალამო წასცხეს და ციმ-ციმ შემოდგეს თავის დაქრილ ფესვებზე. ნათიამ კოდალას მიწოდებული ხის ქერქი ზემოდან შემოახვია და თხუნელას დაუძახა, ისიც გულმოდგინედ ამუშავდა და ფესვებს მიწა მიჰყარა.

— ფესვები დაგამდა? — შესცინა ნათიამ ნაძვის ხეს.

— დედას გეფიცები, აღარაფერი აღარ მტკივა. — ტოტები გაშალა ნაძვმა და ნათიას შემოეხვია. — აბა, რით გადაგიხადო სიკეთე.

— ნათიას უპატივცემულოდ ნუ გაუშვებთ! — ახმაურდა ტყე.

— ნუ შეწუხდებით! — ხელები გაასავსავა ნათიამ.

— ეს ჩემგან, — ბუთქუნა კუდი აიფარა სახეზე ციკვმა, ხმელი ნიყვი და ჩირი ჩამოარბენინა თავისი ფულუროდან.

— ეს ჩემგან, — მათალო და ჩაშვეებული პანტა ამოზიდა ზურგით ზღარბმა.

— რა ვქნა, მოუხარაზე ქათამს არ მიირთმევ, თორემ... — გაინაზა მელა და თავსაფარი შეისწორა.

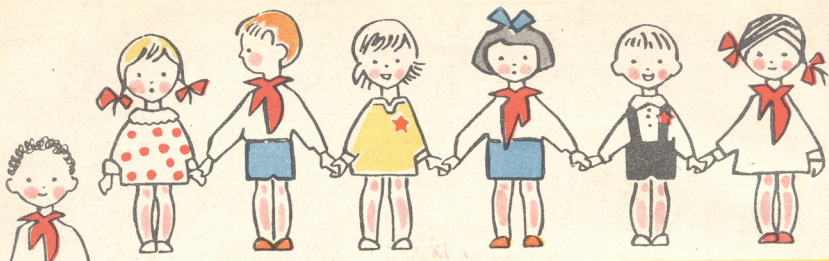
— მეხი კი დაგაყარე, ვის რად უნდა შენი ნაქურდალი! — შეუტია დრუნჩამ და ნათიას თაფლი მიართვა:

— აჰა, პაპას წაუღე. საახალწლო გოზინაუი და ალვანაზი მოუხარე!

— გეთაყვა, თქვენი ჭირიმი, როგორ წავიღო ამდენი რამე... თანაც, საცაა მთვარე ჩავა და გზას ვეღარ გავიგნენ.

— ეგ ნუ გედარდება, ჩემო ნათია! ჩემი სხივებით ციგას დაგიწნავ, შოგ ჩაგაბრძანებ და შენს ეწოში მიგასრილებ. — გაიბადრა მთვარე და ვერცხლისფერი სხივებით კრილა ბროლის ციგა დაუშვა.

ნათია ახალ მეგობრებს გამოემშვიდობა და ბროლის ციგით გასრილდა შინისაკენ.

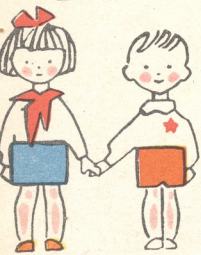

„დილას“ რედაქცია, თავის მკითხველებთან ერთად, გულითადად ულოცავს ჟურნალ „პიონერს“ დაბადების დღეს.

ორმოცი წლის მანძილზე იუბილარმა მრავალი ათასი ოქტომბრელი და პიონერი აღზარდა და გამოაწრთო ჩვენი დიდი სამშობლოს ერთგულ შვილად.

ამ დიდებულ საწვიმო თარიღს ჩვენც დიდი სიყვარულითა და აღტაცებით ვუერთდებით.

ვაშა, ჩვენს სახელოვანსა და ღვიძლ უფროს ძმას!

ჩემო პატარებო! „დილას“ მკითხველებო!

შესალოა ბევრმა თქვენგანმა არც კი იცოდეს, რომ თქვენს უფროს და-ძმებსაც აქვთ თავიანთი ჟურნალი „პიონერი“. ამ ჟურნალს წელს არსებობის ორმოცი წელი უსრულდება. ამ ხნის მანძილზე „პიონერმა“ მრავალი თაობა აღზარდა. იგი თავის მკითხველებს დიდ დახმარებას უწევდა სწავლასა და პიონერულ საქმიანობაში. აყვარებდა შრომას, მოუწოდებდა გულადობისაკენ, მამაცობისაკენ, რომ გაბედულად ევლოთ იმ გზით, რომელიც დიდმა ღვინიმა დაუსახა.

„პიონერი“ დღესაც აგრძელებს თავის ტრადიციას, მრავალათასიან მკითხველებს უამბობს ჩვენს ცხოვრებაში მოპოვებულ წარმატებებზე, დიდ ბეღაღზე—ღვინიზე, რევოლუციის ჯარისკაცებზე. მოუთხრობს საზღვარგარეთელი ბავშვების ცხოვრებაზე და ბევრ სხვა საინტერესო ამბებს. ჟურნალის განყოფილებებში: „მშვენიერების სამყაროში“, „ვიდრე ცხოვრების დიდ გზაზე გახვალ“... „შენი უფროსი მეგობარი“,

„ჯაღონური სარკე“ და სხვა, იბეჭდება ისეთი მასალა, რომელსაც დიდი ინტერესით ადევნებს თვალს ჩვენი მკითხველი. ალბათ ზოგიერთი რამ თქვენც გაიამბეს. უმეტესობა თქვენგანი ხომ მკვლევარ ოქტომბრელის ხუთქიმიან ვარსკვლავს ატარებს და მეგობრობს პიონერებთან.

ქართველი მწერლები და პოეტები სიყვარულით წერენ ჩვენი ჟურნალისათვის. ბევრი მათგანის პირველი მხატვრული ნაწარმოები აქ დაიბეჭდა.

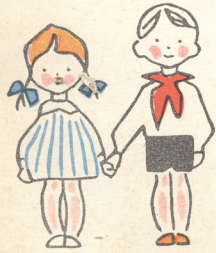
ჟურნალი ერთერთ განყოფილებაში „პიონერული კაბადონი“ აქვეყნებს ბავშვთა შემოქმედებას: ლექსებს, მოთხრობებს, ნახატებს და მუსიკალურ ნაწარმოებებს. ჩვენი რედაქციის სურვილია თქვენც მალე განახოთ „პიონერული კაბადონის“ ავტორთა შორის.

ჯერ კი, პატარებო, იბეჯითეთ, ისწავლეთ „ლედა ენა“, იკითხეთ თქვენი ლამაზი ჟურნალი „დილა“ და ჩვენც სულ მალე შეგხვდებით ერთმანეთს.

ბაპულია შვილი

ჟურნალ „პიონერის“ მთავარი რედაქტორი

ნახატი გიორგი კრიწინიძისა

მეათე ჩახაპე

ნახატები ივარი ქლიბაძისა

თოვდა და თოვდა.

თუთრად გადაწვრილიყო არეძარე. ჩიტუნები მობუსუღიყუნენ, საყენკის შოვან ჭირდა.

— ჭიტ, ჭიტ!—დაიწრინინა გულწითელამ.

— მაშ, როგორი სამთარი დაგვიდგა!—სიტყვა გაუგრძელა ღობემძვრალამ.

ესოებში, სასლის სახურაებზე, თხრილებში, ღობეებზე, თოვლი ბლომად იდო.

— მგონი გამოდარებას არ ავირებს.

— ჭიტ!—დაემოწმა გულწითელა.

— ასე თუ ითვავ, შიშილით დავინოცებთ.

— ხედავ?—თქვა გულწითელამ და სკორთქლილ ფანჯარასთან ბავშვები დანახვა. — გვითვალთვალებენ.

ბავშვებს ფანჯარაში კახანათის თოკი გაეძვრინათ. თოკი ქანობდა.

— მხად არიან. ალბათ ერთი მარცვლის აკენკვასაც ვერ მოვასწრებთ, იქვე გაგვაქრობენ.

ოოოოო

ოოოოო

— რა უურიან ნეტავ შიგ?—იკითხა გულწითელამ და კახანათს მიანერდა.

— ბურღული...

— ასე რომ ითოვოს, დავიდუნებით. ფანჯარაში ორ თავს შუა ახლა მესამე თავიც გამოჩნდა.

— ჩვენ გვიცდიან.—თქვა ისევ ღობემძვრალამ.

— იქნებ მოგვესწრო ერთი მარცვლის აკენკვა, ჰა?

— ბურღულია დაურილი, არა?—ნერწვევი ჩაულანა ღობემძვრალამ.

— სულ ტყუილად ირჯები. იმ წამსვე დაგეშობა თავსე.

— ეჰ!.. შენ ჩენსო თუ გიჭამია? — გულწითელამ ტრიფოლიატის ეკლს ნისკარტი მიუსვ-მოუსვია.

— როგორ არ შიჭამია, იმდენი ევარა ლაფაროში, ფენის დასადგმელი ადგილიც არ იყო. არაფრის შემინოდა, ვეენკაჟი და ვეენკაჟი... ეჰ..

— ძალიან მსხვილად დაღვრდილი ხომ არ იყო?

— არა, შიკადამიკ წმინდა ღვრდილიც ერია.

— გულად რამ დაუჭერიათ, მამინ თურქე ჰურის ფინჩხები ჰქონიათ დაურილი.

— რა ვაჟკაცი იყო გულადა!

— მარჯვე იყო, ქვეანასე გაუჩინარს განჩენდა.

— შენ, თუ იცი, იქ ბურღული კიდესე ხომ არაა მობეული?

— შუა გულში დაუერიათ ერთი მუჭა.

— ერთი მუჭა!

— მანცდაძინც შუა გულში რამ დაურევიანთ ბურღული!

— რა ვიცი, კი დაუერიათ და... ხომ არ გცვივა, ჩამოიწიე ჩემსკენ, მომესტე, გავთებები...

თოვდა და თოვდა.

თეორა ჯღამეა

- შეხედეთ, თოვლის ბაზუს ნეტავი ჩვენთვის რა მოაქვს?
- მომაქვს, ხალისი უღევი, რომ გავიხაროთ გულეში.
- წელს ვიკი მეკვლე იქნები — ეკითხებოდა ფიქქები.
- დამეგობრება ზარმაცთან აბა, რა საკადრისია, ვინც კარვალ სწავლობს, ბეჯითობს ეს საჩუქრებიც მისია.

ნახატი ივრი ძლიბიძისა

ძია აჩიქოს მომღაჲაღთა გუნდი

მანანა შიომოღია

ე ზ მ შ ი ი

თოვს, თოვს... თერთად ამოგანგლო-
ლან მზია, თეო, გოგი, ზურა. ხან ერთს
ხედება გუნდა ზურგში, ხან მგორგს,
იციინიან, მზიარულობენ.

ცირა კი გაბუტული ღვას ჭიშკართან,
გოგის ვმღურის და არც სხვებს ვთამა-
შება.

გოგიმ ცირას თოვლი შეაყარა—შეგ-
რიგდეთო.

გოგონამ ზურგი შეაქცია. ნახევ, თუ არ
შემირიგდებიო.

ეწყინა გოგის ცირას უკმეზობა და საი-
დანლაც ცივა გამოათრია.

ცირას ცივის დანახვაზე თვალეზი გაუ-

ბრწყინდა, მაგრამ გაახსენდა უმძრახად
რომ იყო და ისევ მოიღუშა.

— არ გინდა ცივაობა?—ჭკითხა გოგიმ.
ცირამ თავი გააქნია, თვალი კი ცივა-
ზე დარჩა.

— დაჯექი, რალას უყურებ?—ცივა
ფეხებთან მიუსრიალა გოგიმ.

ცირამ უარი აღარ უთხრა და ზურგ-
შექცევით დასკუპდა.

ბუტიაობა ვერე არ უნდაო, გაიფიქ-
რა გოგიმ, ცივას სადავე მიუშვა და ფა-
ფუქ თოვლში ორივენი ყირამალა გადა-
კოტრიალდნენ.

— მომე ხელი, გოგი, ვერა ვღვებო!—
კისკისებდა გამზიარულებულთა ცირა.

წ ა მ თ ა რ ი

ლილარი ივარიანი

ტანამოლტილ ნაძვის ხეებს
ხედავთ? თეთრი კაბა მოსავს,
რა ხანია მე და ლალი
ველოდებით სამთრის მოსვლას.

და დღეს, ჰერი! ჩვენი ციგაც
გახურდება სრიალითა.
ჩვეუქროლებთ მაკას, გიგას
თავსაფრების ფრიალითა.

და თუ ციგა მოგვწინდება,
წამოკამრთავთ თოვლის ზაზას,

სისხრულით მოგვხვევით,
მოგვიუყვება სამთრის ზღაპარს.

ავაშენებთ თოვლის სახლსაც,
არც ქვა გვინდა
და არც სურთ,
მაგრამ იცით რა გვაფიქრებს,
სახლი როგორ გადავხუროთ?

მოდ, ასე დაუტოვოთ
ჩვენს მცივანან ციცქნა მურას,
და დილაძღე თოვლი თუითონ
სახლს ლამაზად გადახურავს.

გამო, ბიჭო!

მივი ძნელადე

ცვივა,
ცვივა,
ცვივა,
ცვივა
ფარფატელა ფიფქები...

მცივა,
მცივა,
მცივა,
მცივა,
წამეყინა თითები...

დედამ თუ არ გამოგიშვას,
შეეხვეწე მამაშენს...
გამო, ბიჭო, ვიგუნდავთ,
აბა, მე და, აბა, შენი!

თოვლის ბეჭუა

მორის ჳოხნიველი

გადმოლახა ზღვები და
გადმოლახა მთები—
მოღის თოვლის ბაბუა
დათოვლილი მხრებით.
დათოვლილი წარბებით,
დათოვლილი თმებით.
მოჰყავს დათუნიები,
მოაქვს საჩუქრები.

გარეთ ცივი ქარია,
ათოვს მთებს და ვეღებს.
აღბათ სცივა ბაბუას—
ვინ გაუთბობს ხელებს?
როცა მოვა, ვიცეკვებით,
გულსაც გავუხარებთ.
გაზაფხულის მოსვლამდე
არ გავუშვებთ გარეთ.

ბუნებისნების ქვეყანა

მიოჩი ნამკოვილი

ერთი ზარმაცი იყო, მეორე—ბეჯითი. ერთი ძილისგულა იყო, მეორე—დილით აღრე იღვიძებდა ხოლმე. ერთმა თათი მოსტეხა ახალ ნაყიდ დათუნას, მეორემ შეუხვია მტკივანი თათი. ერთმა მოშანშლა მთელი აივანი, მეორემ—სუფთად დაგავა, ერთი სულ გადარეული იყო, მეორე ქვიანი. მაგრამ ბებო ვერ არჩევდა, რომელი იყო ქვიანი და რომელი გადარეული. ვერარჩევდა იმიტომ, რომ ქეთინო და მზია ძლიერ ჰგავდნენ ერთმანეთს; ისინი ღები იყვნენ, ერთ ღღეს დაიბადნენ ორივენი. ჟუჟუნა თვალებიც ერთნაირი ჰქონდათ. თაფლისფერი წამწამებიც ერთნაირი—გრძელი და აპრეხილი. კაბებიც ერთნაირი შეუკერა დედამ, ცისფერი. ფეხსაცმელებიც ერთნაირი უყიდა—წითელი. საბავშვო ბაღშიც ერთად დადიოდნენ და ბებო ვერასგზით ვერ არჩევდა, რომელი მზია იყო და რომელი ქეთინო.

ვერც მამა არჩევდა, მარტო დედას არ ეშლებოდა, რომელი იყო მზია/და რომელი ქეთინო.

ღელა და მამა დილით აღრე მიდიოდნენ სამსახურში და შინ მარტო მზია, ქეთინო და ბებიას რჩებოდნენ.

იმ დილით, ღელა რომ მიდიოდა სამსახურში, ბებიას უთხრა:—ღღეს ბავშვები აბანავეო,—გაიხურა კარი და წავიდა.

ბებომ აბანა გააცხელა, ჯერ ქეთინო აბანავა.

მერე ბებომ ისევ გააცხელა წყალი და უნდოდა მზია ებანავებინა; მზიას კი ეზარებოდა ტანსაცმლის გახდა, დაბანაც ეზარებოდა.

- ბებო, მე ხომ უკვე ვიბანავეო...
- ბებომ ახლა ქეთინოს უთხრა:
- წამოდი, მზია, ტანი დაიბანეო.
- ქეთინომ უბასუხა:
- ბებო, მე ხომ ახლა დავიბანე. არ გასსოვსო?

ბებო მოხუცი იყო, კარგად ვეღარ ხედავდა. ჩასტაცა ერთს ხელი, დააკვირ-

და—თვალები თაფლისფერი ჰქონდა, ჟუჟუნა, წამწამები—გრძელი, აპრეხილი, ლოყები წითელი, მეორეც სულ მთლად ასეთი იყო. ვეღარ იცნო რომელი აბანავა. მაშინ ბებომ ეშმაკური ხერხი იხმარა—გოგონები დააფიცა.

ქეთინო კარგი გოგო იყო და მუდამ მართალს ამბობდა. ახლაც თქვა:

- დედას გვეცივები, მე ქეთინო ვარ, და ამ დილით უკვე ვიბანავეო.
- მზია ცუდი გოგო იყო და ტყუილები უყვარდა. ახლა იმანაც თქვა:

ნახატი ლორიაშვილისი

თუ მოკვდა, მეც ხომ ობოლი დავრჩებიო. მზიამ კი სიცილი დაიწყო,—ქეთინომ ხომ მართლა დაიფიცა დედა, მაშ, არ მოუყვდებოდა და მეც მუდამ მეყოლებოდა დედაო.

ბებომ რომ დაინახა, ერთი გოგო ტიროდა, იფიქრა, ეს იქნება დამნაშავეო, ჩასტაცა ხელი ქეთინოს, წაიყვანა აბაზანის ოთახში და მეორედ ძალად აბანავა.

დაბრუნდა დედა სამსახურიდან და ბებოს ჰკითხა:

— ბავშვებმა იბანავეს?

— იბანავეს, — მიუგო ბებიამ. — დედა დაფიცე, ტყუილს როგორ იტყობდნენო.

— ორივემ დაიფიცა?

— ორივემ!

დედამ ორივეს შეხედა და მაშინვე ყველაფერს მიხვდა.

მეორე დღით ისევ წავიდა დედა სამსახურში.

შუადღისას ზარის წკრიალი მოისმა. ბებომ კარი გააღო, ვიღაც უცნობი დეიდა შემოვიდა და ფუთა მოიტანა.

— ვინა ხარ? — ჰკითხა ბებომ.

— ქეთინო და მზია აქ ცხოვრობს?

— დიახ, მაგრამ შენ იმათ საიდან იცნობ?

— როგორ არ ვიცნობ, მე გულთმისნების ქვეყნიდან ვარ. იქ ერთი ტელევიზორი გვიდგას, აქედან რომ თქვენ გვიყურებთ, იქიდან ჩვენ გიციქვით. გუშინ მზია ტელევიზორში ვნახეთ, დედა ტყუილად რომ დაიფიცა და ტანიც არ დაიბანა. ქეთინომ კი მართალი თქვა. გულთმისნებმა მითხრეს — ქეთინო კარგი გოგო ყოფილა და საჩუქრები წაუღეო. აი, მეც წამოვიღე, — და ფუთაზე უჩვენა.

გოგონები გაბრწყინებული თვალებით შესცქეროდნენ უცნობს და უცდიდნენ როდის ვახსნიდა ფუთას.

— რომელია ქეთინო?

— მე ვარ! — თქვა ქეთინომ,

— მე ვარ! — თქვა მზიამაც.

— დედას გეფიცები, ქეთინო ვეც კი არ აბის, მე ვარ და ამ დღით უკვე ვიბანავეო.

ბებო საშინლად გაბრაზდა, ორივეს გაუწყრა. ერთი უდანაშაულო იყო, მაგრამ მან რა იცოდა, რომელი იყო უდანაშაულო და უთხრა:

— არ იცით, თქვე სულელებო, ვინც ტყუილად დაიფიცებს, დედა მოუყვდებაო?

ქეთინომ ტირილი დაიწყო, დედა ძალიან უყვარდა და იფიქრა — მზიას დედა

— ახლოს მოდით, მე გულთმისნების ქვეყნიდან ვარ და ხელად გიცნობთ. გოგონები ახლოს მივიდნენ. უცნობმა დედამ ჩუმად დახედა წინსაფრებზე.— ჯბეგებთან, ერთს ამოქარგული ჰქონდა „მზია“, მეორეს „ქეთინო“.

უცნობმა ჩუმად წაიკითხა და თქვა:

— აი, ქეთინო ეს არის!

გახსნა ფუთა. ამოიღო საჩუქრები, საკვირველი, ლამაზი ფანქრები, ჯერ არ ენახათ ასეთები გოგონებს, რაც ქვეყანაზე ფერია, ყველა იმ ფერის ფანქრები.

აიღო ქეთინომ ერთი, გაუსვა ქალაღღზე—ია გამოჩნდა, ფაქიჩი და ლამაზი. აიღო მეორე—გაუსვა ქალაღღზე—მწვანე ფოთოლი ამრიალია, მესამე—მზის სხივი დაეცა ქალაღღზე, მეოთხე ფანქარმა, ხელი მოჰკიდა თუ არა გოგომ,—ლურჯი ცის ხატვა დაიწყო, მეხუთემ—ბნელი ღამისა, მეექვსემ—ყვითელი მსხლისა, მეშვიდემ—წითელი შინდისა.

ახლა ცა ქეთინოსი იყო, მზის სხივიც, იაც, მწვანე ფოთლებიც და ლამაზი ყვავილებიც, მთელი ქვეყანა იმისი იყო.

ატირდა მზია.

იმ უცნობმა დედამ თქვა:

— ნუ ტირი, მზია! გულთმისნების ქვეყანაში მითხრეს, თუ მზია დედას ტყუილად აღარ დაიფიცებს, ერთი ცის ნაჭერი, ერთი მზის სხივი, ერთი ია და ერთი ყვითელი მსხალი იმასაც მიეცეო.

და ისევ ამოალაგა ფუთიდან ყველაფერი.

გოგოს სახე გაუბრწყინდა, გაუწოდა ხელი, მაგრამ უცნობმა დედამ უთხრა:

— ჯერ დედა დაიფიცე, რომ დედას ტყუილად აღარ დაიფიცებო.

— დედას გეფიცები, დედას ტყუილად აღარ დაიფიცებო!

— მაშ, აჰა, შენც გქონდეს ცაც, მზის სხივიც, მწვანე ფოთოლიც და ლამაზი იაცო.—უთხრა დედამ და ყველაფერი აჩუქა.

უცნობი დედა მალე გამოეთხოვა ბეზოს და წავიდა.

დედა სამსახურიდან რომ დაბრუნდა, ღიმილით იკითხა, ეს ფანქრები ვინ მოიტანაო.

— ერთი დედა მოვიდა გულთმისნების ქვეყნიდან. თურმე ტელევიზორით უყურებიათ ჩვენთვის. ჩვენ რომ აქედან ვუცქერით, თურმე ისინი იქიდან გვიყურებენ. ბავშვებმა რომ დაიძინეს, ბებომ ჰკითხა დედას:

— ვინ იყო ის ქალი?

დედამ გაიცინა, თქმით კი არაფერი უთქვამს.

ზკლინოქის სკოლა

მ. კირიანის, ლ. ურლი

ქველევს თქვენი ნახატებით
ნუ „ბაბალაზაზებთ.“

ქარი სხველურით უნდა გავა-
ლოთ და ღვეზურით.

ზარი მუსიკალური ინსტრუმენ-
ტი როღი. ჟამღაუფში ნუ აწ-
კრიალებთ.

გასაღების ზღვირუტანა სთ-
ვალთვალო როღი. იგი გასა-
ღებისათვის არის.

ქივის მორჯირზე არც უნდა.
გაღაწვი და არც უნდა ისრი-
ლო.

ეს იმიტომ ჩამოვწერთ, რომ ილიკოს ამხანაგებს—
გავს და მერბებს ველოდებით. მოვლენ და წაიკითხავენ
უებც ცოტა რამ მაინც შეუშვან ყურში.

ნეტავი ხალ არიან აქამდე? ორ საათზე აქ უნდა
ყოფილიყვნენ, ახლა კი სამის ნახევარია. სიზუსტე
აინუნშიც არ მოხდით.

ვიდრე ისინი მოვიდოდნენ, აი, ეს წესები ჩამოვყ-
წერთ:

თუ კი ოჯახში დააპირებთ შეხვლას, ზარის ღილაკს
უნდა დააჭიროთ თითი. მერე კარის გაღებას და მიპა-
ტიუებას დაელოდებით: „მოზრმანდით!“ „გთხოვთ!“
ამის შემდეგ უმალ ქულს მოიხდით და თავაზიანად
მიესალმებით. თუ ვინმე გვახლავს ქალი ან უფროსი
აღამიანი, მათ წინ გავატარებთ.

თუ კი ოთახში ვართ და შემოდის უფროსი ადამიანი,
მაშინვე ფეხზე უნდა წამოვდგეთ, მივესალმოთ და სა-
ვარძელი შევთავაზოთ.

ყველაფერი, რაც ჩამოვწერთ, ძალიან საჭიროა.
ამიტომ გთხოვთ, კარგად დამახსოვროთ.

ბიჭები ილიკოსთან მოვიდნენ.

ამ დროს ილიკოს მამაც გამოჩნდა. „არაფერია, ბი-
ჭებო, ბოლოსდაბოლოს, მამაჩემია, დიდი ამბავი!“—და-
ამშვიდა ისინი ილიკომ. იცი, ილიკო, რა უნდა გითხრა:
შენი მეგობრები შინ ქულდ-
ბით რომ ხხედან და სკამებ-

ზე გადაწოლიდან, ეს ვითომც არაფერი; მამაშენის შე-
მოსვლაზე ყურიც რომ არ გაიბერტყეს, ესეც არაფერი;
მაგრამ არც შენი საქციელია მოსაწონი. მამა ხომ შენს
მეგობრებს არ იცნობს, უნდა გააცნო. აი, ასე: „მამა,
ესენი ჩემი თანაკლასელები არიან, გია და მერაბი“.
უმცროსი უფროსს უნდა წარუდგინო, მამაკაცი—ქალს.
აიღე რვეული, ფანქარი და ჩაიწერე.

ილიკოსთან მოლაპარაკეს რკინის თავი უნდა ჰქონ-
დეს, ხეპრე ბიჭია. ისეთი მაღა აქვს, თქვენი მო-
წონებული. მაგრამ თუ სადმე გააგზავნი, ან ფეხსაცმ-
ლის გაწმენდას შეახსენებ, ილიკო მაშინვე ან თავს აიტ-
კივებს, ან ფეხს, ყველა დავალება და გაკვეთილი
სწორედ მაშინ გაახსენდება. საქმე კი არ იცდის. ამი-
ტომ დედა იძულებულია თვითონ გააკეთოს. გაივლის
ათიოდ წუთი, და ვითომც არაფერიო, ილიკო ხელად
გამოჯანმრთელდება. თურმე „ილიკოს ავადმყოფობა“
სხვა ბავშვებსაც სჭირთ.

ეს რა არის? ცხოვრებისეული სურათებია. ნინოს
ჰგონია, რომ ჩაცმა და დახურვაა ყველაფერი. ილიკო
კი ჩაცმას აინუნშიაც არ ავდებს. თქვენ გგონიათ ამა-
ზე ლაპარაკი არა ღირს? ჩვენ კი მიგვაჩნია, რომ ეს
ძალიანაც სჭირთა. ამბობენ, წესიერ კაცს ჩაცმა-და-
ხურვაზე ეტყუობათ. ეს იმიტომ კი არ არის ნათქვამი,
რომ აღმზიან ძვირფასი ჩაცმის გამო მიანიჭოთ ღირ-
სება, მთავარია გემოვნებიანი ჩაცმა; უნდა გეცვას
სუფთა ტანსაცმელი და არა ზიწილიპილიობიანი.
უნდა იცოდეთ, სად რა ჩაიცვათ. სპორტული ტანსა-
მოსით სტუმრად წახვლა არ შეიძლება. სპორტდარბაზ-
ში კი შეზღვაურის კოსტუმი არ გამოვადგებათ. მაგ-
რამ მართლაც წესიერი ჩაცმულობაც არაფერს ნიშნავს,
თუ სიტყვა-პასუხი არ გივარგათ.

აბა, შენ იცი, ილიკო, ეს ყველაფერი კარგად დაი-
მახსოვრე, გამოვადგება.

რამდენჯერ პატიოსანი სიტყვა მოგვეცი, შურდულს
გადავადებო, მაგრამ შეასრულე?—არა. პირობას შეს-
რულება უნდა.

„მზე და ყვავილები“—ნახატი მანანა ზაზიკაშვილისა, 9 წ.

„ჩემი ძმა“—ნახატი ნანა ხანაიასი, 7 წლის.

ვილაპარაკებ წესიერად, გზას დაუთმობ მოხუცებს, ქალებს და გოგონებსაც კი. ეს არ უნდა დავვიწყო! თუ სადმე შეხვლას დავაპირებ, ჯერ უნდა დავაკაქუნო.

თუ ვინმე შემოვა—ფეხზე უნდა წამოვდგე. უმცროსი უფროსს უნდა წარვუღვინო. (გია—მამას) მამაკაცი—ქალს. (მერაბი—ნანას). დედას ოჯახის საქმეში უნდა მივიხმარო. რაც უნდა მეზარებოდეს, თავს ძალას დავაცან.

10 დეკემბერი—შურდული ხილიდან მტკვარში ვისროლე.

რასაც ვითხოვ ამხანაგისაგან, დროზე უნდა დავუბრუნო. ილიკოს რვეულიდან

ეს ყველაფერი ილიკომ პირველ კლასში ისწავლა. ეს-ეს არის, მეორე კლასში გადავიდა. ზრდილობის სკოლაში მთელი სიცოცხლე შეიძლება ისწავლოს კაცმა. ილიკო, ჩვენ წლიურ ნიშანს ვერ დავიწერთ. შენს ირგვლივ მყოფმა ხალხმა უნდა შეგაფასოს.

შესაძლოა, ეს ზრდილობის წესები ზოგიერთმა ზეპირადაც კი იცოდა, მაგრამ დამერწმუნეთ, ზოგმა პირველად გაიგო. მაგალითად, ხეპრე ილიკომ. მის რვეულში რომ ჩაიხედოთ, დარწმუნდებით, ამ ჩიჩინს ტყუილად არ ჩაუვლია.

ახლა ილიკოს შეუძლია საზოგადოებაში თავი კარგად დაიჭიროს. იფიქრებთ, რა ადვილად მიადწიაო! მერე რა, წიგნში ყველაფერი ადვილად ხდება, ვიდრე ცხოვრებაში. ილიკომ ჩვენი სკოლა კი დაამთავრა, მაგრამ ჯერ სადა ხართ, კდევ ბევრი უნდა ისწავლოს.

შეიძლება ადამიანს ძალიან თავზიანად მიესალმოდეთ, მაგრამ გუნებაში კი არ გეპიტნავებოდეთ. ზრდილობა მოჩვენებითი არ უნდა იყოს. კეშმარტივად ზრდილი კაცი ბუნებითაც და საქციელითაც ზრდილობიანია.

ვადმოპიროულა ლილა პაპაძე

„გახეიანება“—ნახატი ზვია მამულაშვილისა, 6 წ.

„მოკრივე“ ნახატი თამარ მარუაშვილისა, 5 წ.

ქართული ხალხური ზღაპარი

იყო ერთი ღორი, ჰეზუდა სუთი გოჭი: შშინა, მცივანა, თბილანა, გვიანა და მაგარა. ზამთრობით დედნ ღორი მინდორში დაიარებოდა, თხრიდა მიწას, ჰოულაობდა ბირსვენას, მანტას და მადიანად შეეცეოდა. რაკი მად ჰქონდა, ჯიქნებიც ეტიენებოდა რმითა და გოჭებიც კიორებივით ჰეზუდა დასუქებულნი. როცა ღორი საზრდოსათვის მიდიოდა, შვილებს არიკებდა სოლმე: თუ ვინმე მოვიდეს, კარი არავის გაუღათო!

ერთხელ ღორი მინდორში მიწას ჩიქნიდა. მკელმა შორიდან დაინახა თუ არა, გაიფიქრა: ამაზე უკეთეს დროს ვედარ ვიპოვი, ამისი აღარც ტუავი ვარგა და აღარც სორცი, წავაღ, გოჭებს დავერევიო.

მკელს გოჭების მოგონებზე გიბიღებოდა აუკაწკაწდა და კვასს გაუდგა.

მივიდა მკელი და საღორის კარზე დააკაკუნა:

— ვინა სარ?—დაიჭკვიტინეს გოჭებმა.

მკელმა გოჭების სახელები იცოდა და ვითომ შინაური ვარო, სმა მოითაფლა.

— შშინა, კარი გამიღე!

გოჭებმა ზმაზე იცნეს, მოუვარე არ უნდა ეოფილიო და როგორც დედამ დაარიგა, ისე მოიქცნენ.

— შშია, შენთვის არა მცალია,— მიუგო შშინამ.

— მცივანა, კარი გამიღე!—ასლა მერეს დაუძახა მკელმა.

76055

094/284

საქართველოს
სამხრეთ-აღმოსავლეთი
საზღვაო ფლოტი

1. „სახლი ზღვის პირას“—
ნახატი გიორგი მირიანაშვი-
ლისა, 7 წლის.
2. „დედა“—ნახატი ნათო მალ-
ლაკელიძისა, 6 წ.
3. „კოშკი“—ნახატი ვია არა-
ბულიძისა, 7 წ.
4. „გოგონა“—ნახატი რუსუდან
ოტიაშვილისა, 10 წ.
5. „შტანგისტი“—ნახატი თა-
მაზაკაბაძისა, 11 წ.
6. „მხედარი“—ნახატი ალექს
აბაშიძისა, 6 წ.

